

kande väsen eller ett jag såsom subjekt eller kunskapsegande medvetande. Och det har der-vid visat sig, att subjektets innehåll eller det, hvarom kunskap är, ej kunde tänkas annor-lunda, än såsom särskilda facer eller sidor af subjektet sjelf. Detta absoluta subjekt, hvilket är den gudomliga personligheten sjelf såsom en-het uti och af idéernas eller de fullkomliga tan-karnes mångfald, har man måst tänka sig, då man velat göra klart för sig, hvad som menades med ett tänkande väsen. Men menniskan är aldrig något absolut subjekt, hvars innehåll fat-tas såsom helt och hållet beroende af det sjelft; ty äfven i de högsta yttringarna af hennes lif blifva dessa dock alltid i någon mon behäftade med sinnlighet eller i dem ingår alltid i någon mon något, som ej kan sägas vara hennes eget jag. Så måste hennes tanke t. ex. alltid hafva ordet till tecken. Menniskan är således alltid blott relativt eller till viss grad subjekt. Då nu ådagalagts, att och huru ett verkligt subjekt eller en absolut person kunde tänkas, har på samma gång kunskapens möjlighet blifvit gifven, då, så-som i det föregående visats, kunskap måste tän-kas såsom personen eller den tänkande sjelf,